

Constantin PARASCHIVESCU

La deschiderea Festivalului Internațional de artă a animației „euromarionete 2001”, ediția a V-a, de la Arad, directorul Dan Antoci s-a adresat asistenței cu salutul „ciau”; „Ciau” au răspuns micuții spectatori, dar dânsul nu s-a arătat mulțumit, a repetat salutul, o dată și încă o dată, și glăscioarele au strigat din toate puterile „ciau”. La al treilea spectacol, eram dispus și eu să-mi alătur vocea corului de prichindei, cu o notă mai groasă, care ar fi produs ilaritate, probabil.

Organizată cu sprijinul primăriei, consiliului municipal și Ministerului Culturii, această ediție a coincis și cu aniversarea a cincizeci de ani de la înființarea teatrului – 7 mai 1951. Prilej evocat cu emoție de director și cu solemnitatea înmânării unor diplome de merit personalităților care i-au onorat scurta istorie, unele cu părul nins astăzi – artista Elena Gherdan, directorii Ioan Tanzer și Adriana Petrică, etc. Într-un interviu pe care i l-am luat, domnul Dan Antoci a ținut să sublinieze cu recunoștință contribuția înaintașilor: „Cincizeci de ani este o vârstă la care colectivul nostru trebuie să devină absolut responsabil de destinul său artistic. Înaintașii noștri, *umbre sfinte ale artei animației*, au stabilit traiectoria, tradiția, au stabilit niște norme pe care noi în mod obligatoriu trebuie să le depășim”.

Conștientă de asta, trupa arădeană, tânără acum, are șanse să le îplinească. Semne de maturitate profesională s-au remarcat, de pildă, în două spectacole de complexitate artistică, din cele șase prezentate în festival, *Spărgătorul de nuci* și *Regele cerb*. Ambele, în regia și scenografia unor apreciați maeștri ai genului, Cristian și Cristina Pepino. Cu personaje reale și siluete manevrate ingenios, figuri minuscule sau uriașe, grotești, cu dialoguri rostite *live* și accentuate expresiv, cântece imprimate pe bandă și natural sincronizate, ei au creat două povești savuroase și antrenante în care poezia

se îmbină cu umorul, grația cu inteligența, într-un stil fascinant. Peripețiile lui Drosselmaier în căutarea nucii, pentru a-i reda prințului chipul cel adevărat, cu complicitatea sălii, stârnesc interesul entuziast al copiilor și adeziunea totală pentru interpret însuși, Dan Antoci. Povestea fabuloasă a lui Carlo Gozzi despre *Regele cerb*, cu personaje din *commedia dell'arte* (*Pantalone* și *Tartaglia*), cucerește prin fantezie și haz, ritm trepidant, armonia mișcărilor cu vocile nuanțate, în special la *Tartaglia* și *Rege*. Celelalte spectacole, mai modeste, atrag totuși prin acuratețea expunerii și candoare (*Albă ca zăpada*, scenariul și regia Ildiko Kovacs, unde i-am remarcat pe Alex Csizmas, Adina Doba, Nuți Roman, *Zâna lacului*, spectacol într-o lădiță, imaginat și realizat de Maria Gornic, cu tinerii Natalia Clinchici, Nicoleta Popa, Dan Zach, Adam Boboc), sau plac pentru gingășia păpușilor și ideea poetică (*Rățușca cea urâtă*, scenariul și regia Titus Bogdan Jucov – idee nesusținută însă de joc, cu voci care nu se aud sau sună strident „vreau să zbor...”)

Organizarea impecabilă, afliuță impresionantă de copii. Primăria le-a făcut cadou intrarea liberă, așa încât și sala Teatrului de Stat cu cele trei balcoane s-a dovedit neîncăpătoare la spectacolele programate acolo. Zece teatre, 18 spectacole pe afiș. Au venit colective din Galați, Botoșani, Constanța, Timișoara maghiar, Chișinău, Győr–Ungaria, Simferopol-Ucraina. A venit „Tândărică” și a prezentat „o stagiune într-o zi”, cu trei spectacole: *Cenușăreasa*, versiune de Silviu Purcărete după Charles Perrault și frații Grimm, pe muzică de Rossini, elegant și buf, cu figurine de porțelan rotindu-se amețitor în scena balului, de 11 ani pe afiș (premiera 1 iunie 1990); *Harap Alb*, după Ion Creangă, cu hazul neasemuit al replicilor și peripețiilor celebrelor personaje de basm, regia Cristian Pepino; și, în aceeași regie, cu scenografia Cristinei Pepino, cea mai recentă

premieră, *Frumoasa și bestia*, seducătoare prin fantezie, haz și noblețe morală care elogiază frumusețea lăuntrică.

Menționez prezența eficientă a Teatrului de păpuși „Vasilache” din Botoșani cu două spectacole simple, dar de o ingenioasă expresivitate, povestea anotimpurilor cu peripețiile șoricelului, iepurașului, etc., în *Povestiri de buzunar* (regia Liviu Saiciuc) și demonstrația de virtuozitate a omulețului desprins din desen și silit să se descurce în neprevăzutul lumii, din *Desen animat* (regia Valentin Dobrescu). Menționez, de asemenea, ținuta echipei din Constanța, care a prezentat un original spectacol după W. Hauff, *Califul barză* (regia Daniel Stanciu), în care puțin praf și o formulă magică te transformă în alt soi de viețuitoare. Ceea ce se întâmplă cu *Califul* și *Vizirul* său, urmăriți de beduini și vrăjitori. Spectacol antrenant, cu un fascinant dans al berzelor, ingenioase scene cu vrăjitorii, un *Vizir* savuros în replici, dar un moment mai anost cu beduinii și un impersonal *Calif*. Mai menționez prezența Teatrului de Păpuși „Vaskakas” din Győr (născut din inițiativă privată în 1991), cu *Fiul calului alb*, o poveste maghiară despre dragoste și puteri supranaturale, unde făpturile răului sunt învinse, începută spectaculos cu un ceremonial în alb, continuată cu măiestria jocului de umbre și păpuși, dar cu lungi scene de dialog care și într-o limbă cunoscută trenează. Un spectacol religios, despre nașterea lui Iisus Hristos

și a creștinismului, a prezentat Teatrul din Simferopol, *Taurul, măgarul și steaua*. Realizat de Boris Azarov, director al teatrului din 1978, reprezentația își are un timbru de elegie cucernică, cu semnificații metaforice privind reflexul minunii divine asupra viețuitoarelor lumii.

Performanța a aparținut Teatrului de păpuși din Vidin. Un spectacol fără cuvinte, pe muzica baletului lui Igor Stravinsky, intitulat *În amintirea lui Petrușka*. Ambianță de iarmaroc, un bufon popular dirijând asistența, lume pestriță, șmecheri, naivi și cască-gură, păpuși fragile, făpturi reale și sugerate de costume cu măști; o pantomimă frenetică joc viu, dinamic, seducător, stârnind admirație și haz, risipă de fantezie, bun gust și măiestrie artistică. Scenariul și regia: Yana Tsankova.

Caietul-program al festivalului, elegant tipărit, cu prezentări în română și engleză, are pe copertă o inimă în care zburdă figurine și viețuitoare din povești. O emblemă de suflet a animatorului Dan Antoci, care iubește copiii, poveștile și... „eu cred că în sufletul copilului de astăzi trebuie să resădim credința în Dumnezeu, credința că până la urmă binele învinge răul și că de pe tărâmul celălalt, dacă avem destulă răbdare, destul curaj, destulă abnegație, destul spirit de sacrificiu, ne putem întoarce la lumina zilei și atunci *merele de aur* s-ar putea să fie culese”. Dă-mi voie să-ți răspund, Domnule INIMĂ, de-aici, cu admirație și stimă: „Ciau!”.

